

UZASADNIENIE

Z dniem 1 lipca 2016 r. weszły w życie rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- 1) z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na pole elektromagnetyczne (Dz. U. poz. 950), zwane dalej „rozporządzeniem bhpPEM”, oraz
- 2) z dnia 27 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 952),

które dokonały wdrożenia do prawa polskiego wymagań dotyczących systemu stosowania środków ochronnych i kontroli środowiska pracy ze względu na ochronę przed zagrożeniami elektromagnetycznymi, określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/35/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na zagrożenia spowodowane czynnikami fizycznymi (polami elektromagnetycznymi) (dwudziesta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) i uchylającej dyrektywę 2004/40/WE (Dz. Urz. UE L 179 z 29.06.2013, str. 1), zwanej dalej „dyrektywą 2013/35/UE”.

Do dnia wejścia w życie ww. rozporządzeń terminologię oraz metody pomiarów i oceny ekspozycji na pole elektromagnetyczne, zwane dalej „pole-EM”, określała Polska Norma PN-T-06580:2002. Obowiązek stosowania tej normy wynikał z przepisu ust. 6 części E załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 817). Postanowienia tej normy nie odpowiadały jednak wymogom dyrektywy 2013/35/UE i w związku z tym od dnia wejścia w życie ww. rozporządzeń wdrażających dyrektywę, wymóg jej stosowania został zastąpiony wymogiem stosowania – w zakresie realizacji wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy – wyników pomiarów pola-EM wykonanych metodami określonymi w ust. 11 części III załącznika nr 3 do rozporządzenia bhpPEM. Jest to zgodne z przepisem § 16 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 166), zwanego dalej „rozporządzeniem MZ”, zgodnie z którym w przypadku braku Polskich Norm, badania i pomiary wykonuje się zgodnie z metodami rekomendowanymi i zwalidowanymi przez laboratoria, o których mowa w § 15 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia.

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na pole elektromagnetyczne (Dz.U. poz 2284), zwane dalej „rozporządzeniem zmbhpPEM”, dokonało doprecyzowania przepisu wskazującego metody, które mogą być stosowane do oceny ekspozycji lub narażenia na pole-EM. W związku z tym, do oceny ekspozycji lub narażenia na pole-EM rozpoznane w przestrzeni pracy wykorzystuje się wyniki pomiarów wykonanych odpowiednimi dla tego pola metodami, opublikowanymi w czasopiśmie "Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy", naukowo sprawdzonymi

i zwalidowanymi doświadczalnie przez co najmniej dwa współpracujące ze sobą podmioty, które łącznie mają udokumentowany dorobek naukowy w zakresie pomiarów i oceny pola-EM w przestrzeni pracy i doświadczenie praktyczne w tym zakresie, będące laboratoriami instytutów badawczych lub instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk lub uniwersytetów technicznych, które są metodami rekomendowanymi w rozumieniu rozporządzenia MZ.

Proces opracowania, sprawdzenia, zwalidowania i opublikowania w czasopiśmie specjalistycznym takich metod, ze względu na duży stopień złożoności przedmiotowej materii oraz wielość zaangażowanych podmiotów, wymaga wielostronnych uzgodnień i jest długotrwały.

W ramach III etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” (w zakresie zadań służb państwowych realizowanych ze środków będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy) ustanowionego na wniosek ministra właściwego do spraw pracy uchwałą nr 126/2013 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2013 r., zostały opracowywane we współpracy z laboratoriami akredytowanymi pierwsze metody szczegółowe dotyczące pomiaru pola-EM w przestrzeni pracy podczas użytkowania najpopularniejszych źródeł pola-EM, gdzie można spodziewać się narażenia pracowników wymagającego kontroli ze względu na obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Dotychczas zostały opublikowane w kwartalniku „Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy” dwie metody, tj. dla systemów elektroenergetycznych i elektrycznych instalacji zasilających prądu przemiennego w energetyce oraz urządzeń do magnetoterapii lub magnetostymulacji. Dla laboratoriów zainteresowanych uzyskaniem akredytacji obejmującej te metody zorganizowano również pod patronatem Polskiego Towarzystwa Badań Radiacyjnych badania biegłości, udział w których jest jednym z koniecznych etapów uzyskania stosownej akredytacji.

Proces opracowania i przygotowania do publikacji dalszych metod szczegółowych jest kontynuowany w ramach współpracy ekspertów z laboratoriami akredytowanymi. Ostatnio opublikowana została poprzez portal internetowy kwartalnika „Podstawy i Metody Oceny Środowiska Pracy” metoda: „Narażenie na pole elektromagnetyczne w przestrzeni pracy podczas użytkowania urządzeń nadawczych systemów radiokomunikacyjnych. Metoda pomiaru pola elektromagnetycznego in situ – wymagania szczegółowe.”. W następnej kolejności do publikacji opracowywane są metody dotyczące pola-EM w przestrzeni pracy podczas użytkowania: diatermii fizykoterapeutycznych, zgrzewarek dielektrycznych i rezystancyjnych oraz nagrzewnic indukcyjnych i systemów radarowych (łączność morską). Ponadto trwają prace nad przygotowaniem metodyki ogólnej oceny narażenia na pole-EM w przestrzeni pracy.

Zgodnie z § 15 rozporządzenia MZ, badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy wykonują laboratoria, które uzyskały akredytację w tym zakresie na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności. Zgodnie z przepisem przejściowym zawartym w § 15 rozporządzenia bhpPEM wydane przed dniem 1 lipca 2016 r. certyfikaty akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy, zgodnie z wymaganiami Polskich Norm PN-

T-06580-1 i PN-T-06580-3, upoważniają do wykonywania pomiarów metodami dostosowanymi do oceny ekspozycji na pole-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, w okresie do dnia 31 grudnia 2016 r. albo do czasu zaktualizowania zakresu akredytacji, jeżeli przed tym dniem laboratorium wystąpi o taką aktualizację.

Powyższy okres przejściowy ustanowiony rozporządzeniem bhpPEM został przedłużony na mocy rozporządzenia zmbhpPEM do dnia 30 czerwca 2017 r. W związku z powyższym podmioty, którym do dnia 31 grudnia 2016 r. wydano certyfikaty akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy mogą wykonywać pomiary dostosowując dotychczasowe metody do oceny ekspozycji na pole-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, w okresie do dnia 30 czerwca 2017 r. albo do czasu zaktualizowania zakresu akredytacji, uwzględniającego metody, o których mowa w ust. 11 części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, jeżeli przed tym dniem podmiot wystąpi o taką aktualizację. Laboratoria mogą w trakcie okresu przejściowego oraz do czasu aktualizacji akredytacji (w przypadku złożenia wniosku o aktualizację przed 30 czerwca 2017 r.) stosować opracowane we własnym zakresie procedury pomiarowe, dostosowane do nowych wymogów określonych w rozporządzeniu.

Biorąc pod uwagę zbliżający się termin zakończenia okresu przejściowego oraz uwzględniając fakt, że laboratoria zainteresowane wykonywaniem pomiarów pola-EM po opublikowaniu metod rekomendowanych potrzebują czasu na podjęcie działań niezbędnych dla wystąpienia do PCA o aktualizację zakresu akredytacji celem dalszej działalności w zakresie pomiarów pól-EM w środowisku pracy (a nie wszystkie niezbędne metody szczegółowe są stopniowo publikowane) niezbędne jest określenie mechanizmu umożliwiającego laboratorium płynne, stopniowe dostosowywanie działalności w zakresie pomiaru pola-EM w środowisku pracy i dostosowania się do nowych wymagań.

Aby uniknąć konieczności określania kolejnych etapów okresu przejściowego w zależności od postępu prac nad metodami szczegółowymi i prac dostosowujących zakresy laboratoriów do aktualnych wymagań, co jest procesem złożonym i długotrwałym, proponuje się następujące rozwiązanie.

1) Podmioty, którym do dnia 31 grudnia 2016 r. wydano certyfikaty akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy, mogą wykonywać pomiary, dostosowując dotychczasowe metody do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, w okresie do dnia 30 czerwca 2017 r. Rozwiązanie to stanowi utrzymanie stanu dotychczasowego.

2) Podmioty, którym do dnia 31 grudnia 2016 r. wydano certyfikaty akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy, będą mogły wykonywać pomiary, dostosowując dotychczasowe metody do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, do czasu zaktualizowania zakresu akredytacji uwzględniającego metodę, o której mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia, jeżeli do dnia 30 czerwca 2017 r. dany podmiot wystąpił lub wystąpi o taką aktualizację – przy czym dotyczyć to będzie przypadku, w którym do dnia 30 kwietnia 2017 r. dla danego typu źródła pola-EM została opublikowana metoda, o której mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia. Zatem, w przypadku opublikowania metody dla

danego typu źródeł do końca kwietnia br. warunkiem wykonywania pomiarów pola-EM dla tego źródła od 1 lipca 2017 r. będzie złożenie przez laboratorium do Polskiego Centrum Akredytacji wniosku o aktualizację zakresu akredytacji na tę metodę. Jeżeli w terminie do dnia 30 czerwca 2017 r. podmiot nie wystąpi o aktualizację zakresu akredytacji uwzględniającego tę metodę, po upływie tego terminu wygasa uprawnienie do wykonywania pomiarów z dostosowaniem dotychczasowych metod do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia zmienianego w § 1.

Jeżeli metoda, o której mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dla danego typu źródła pola-EM została opublikowana po dniu 30 kwietnia 2017 r., a przed dniem 30 czerwca 2017 r., podmiot któremu do dnia 31 grudnia 2016 r. wydano certyfikaty akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy, będzie mógł wykonywać pomiary, dostosowując dotychczasowe metody do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, do czasu zaktualizowania zakresu akredytacji uwzględniającego opublikowaną metodę, jeżeli podmiot wystąpił lub wystąpi o taką aktualizację w terminie dwóch miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, tj. do dnia 31 sierpnia 2017 r. Oznacza to utrzymanie możliwości wykonywania pomiarów także po dniu 30 czerwca 2017 r. w przypadku gdy metoda dla danego typu źródła zostanie opublikowana przed 30 czerwca br., ale po 30 kwietnia br., co będzie oznaczało, że zainteresowane laboratoria nie będą dysponowały minimalnym okresem czasu koniecznym dla złożenia wniosku o aktualizację akredytacji. Aby okres ten wynosił co najmniej dwa miesiące, dla publikacji w okresie od 30 kwietnia do 30 czerwca 2017 r., w związku z wejściem w życie rozporządzenia z dniem 30 czerwca 2017 r., proponuje się przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym okres ten liczony jest nie od daty publikacji metody, ale od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Warunkiem wykonywania pomiarów zgodnie z dotychczasowymi metodami (z dostosowaniem do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3) także po dniu opublikowania nowej metody będzie złożenie do PCA w terminie do końca sierpnia 2017 r. wniosku o aktualizację akredytacji na daną metodę. Będzie to stanowić gwarancję, że po publikacji nowej metody, pomiary na dotychczasowych zasadach będą wykonywane przez możliwie najkrótszy okres. Jeżeli w tym terminie podmiot nie wystąpi o aktualizację zakresu akredytacji uwzględniającego tę metodę, po upływie tego terminu wygasa uprawnienie do wykonywania pomiarów z dostosowaniem dotychczasowych metod do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia zmienianego w § 1. Należy bowiem dążyć do jak najszybszego stosowania przez laboratoria metod, o których mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia, umożliwiając im jednocześnie płynne dostosowywanie zakresu działalności do nowych wymagań dotyczących oceny pola-EM w środowisku pracy.

Jeżeli metoda, o której mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dla danego typu źródła pola-EM została opublikowana dopiero po dniu 30 czerwca 2017 r., podmiot któremu do dnia 31 grudnia 2016 r. wydano certyfikaty akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy, będzie mógł wykonywać pomiary, dostosowując dotychczasowe metody do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia, do czasu

zaktualizowania zakresu akredytacji uwzględniającego opublikowaną metodę, jeżeli podmiot wystąpi o taką aktualizację w terminie 60 dni od daty jej opublikowania. Oznacza to utrzymanie możliwości wykonywania pomiarów także po dniu 30 czerwca 2017 r. w przypadku gdy metoda dla danego typu źródła nie zostanie do tego czasu opublikowana, a więc nie będzie możliwości złożenia wniosku o aktualizację akredytacji w danym zakresie, co będzie oznaczało, że zainteresowane laboratoria nie będą dysponowały minimalnym okresem koniecznym dla złożenia wniosku o aktualizację akredytacji. Warunkiem wykonywania pomiarów zgodnie z dotychczasowymi metodami (z dostosowaniem do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3) także po dniu opublikowania nowej metody będzie złożenie do PCA w terminie 60 dni licząc od daty publikacji wniosku o aktualizację akredytacji na daną metodę. Będzie to stanowić gwarancję, że po publikacji nowej metody, pomiary na dotychczasowych zasadach będą wykonywane przez możliwie najkrótszy okres. Jeżeli w terminie 60 dni licząc od daty jej opublikowania podmiot nie wystąpi o aktualizację zakresu akredytacji uwzględniającego tę metodę, po upływie tego terminu wygasa uprawnienie do wykonywania pomiarów z dostosowaniem dotychczasowych metod do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia zmienianego w § 1. Należy dążyć do jak najszybszego stosowania przez laboratoria metod, o których mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia, umożliwiając im jednocześnie płynne dostosowywanie zakresu działalności do nowych wymagań dotyczących oceny pola-EM w środowisku pracy.

Podmioty, którym do dnia 31 grudnia 2016 r. nie wydano certyfikatów akredytacji laboratoriów badawczych do realizacji pomiaru pola-EM w środowisku pracy, mogą wykonywać pomiary danego typu źródła pola-EM od dnia uzyskania certyfikatu akredytacji na metodę pomiaru dla danego typu źródła pola-EM, o której mowa w ust. 11 część III załącznika nr 3 do rozporządzenia w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

Biorąc pod uwagę, że projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego, nie ma możliwości podjęcia alternatywnych środków umożliwiających osiągnięcie celu zamierzonego przez projektodawcę.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 30 czerwca 2017 r. Jest to data wynikająca z obecnie obowiązującego rozporządzenia zmbhpPEM jako data do której wszystkie podmioty, które otrzymały certyfikat akredytacji do dnia 31 grudnia 2016 r. zachowują uprawnienia do wykonywania pomiarów z dostosowaniem dotychczasowych metod do oceny pola-EM, o której mowa w części III załącznika nr 3 do rozporządzenia zmienianego w § 1. Przyjęcie takiej daty umożliwi stosowanie w sposób ciągły metod pomiaru pola-EM przez podmioty do czasu uzyskania aktualizacji akredytacji, jeżeli podmiot wystąpi o taką aktualizację. A zatem oznacza to, że to proponowane rozwiązanie umożliwi laboratoriom płynne, stopniowe dostosowywanie działalności w zakresie pomiaru pola-EM w środowisku pracy do nowych wymagań.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega procedurze notyfikacji określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 oraz 1204) oraz na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).